

TEKST 80: William af Tyrus: Om tyrkernes erobring af Syrien og Palæstina i 1070'erne

Den kristne ærkebiskop og krønikeskriver, William af Tyrus (1130 – 1186) skrev et værk om Jerusalems historie, der bl.a. omhandler tiden før og under korstogene. Tyrkernes (seldsjukkernes) angreb på Syrien og Palæstina påbegyndtes i 1071, idet man her forsøgte at fravriste det ægyptiske fatimide-kalifat magten i området. I 1073 erobredes Jerusalem og 1075 Damaskus. Et oprør mod tyrkerne i 1078 blev brutalt slået ned. William af Tyrus beskriver i det følgende tyrkernes hærgen samt de konsekvenser deres erobringer havde for de kristne indbyggere og kristne pilgrimme.

10 Den Hellige Stad kom under deres kontrol, og i løbet af de otte-og-tredive år med tyrkisk dominans, udstod Guds folk langt større problemer, således at de kom til se tilbage på de smerter, som de havde lidt under åget af ægypterne og persere,¹ som lette. [...]

15 Efter at de [tyrkerne] havde erobret alle riger i Orienten, ønskede de også at invadere det magtfulde ægyptiske rige.² De drog ned i Syrien, underkuede Jerusalem med magt, og indtog flere andre byer i nærheden. De øgede stærkt byrderne for de troende, der boede der, og med krav om mangfoldige ydelser drev de dem ud i en tilstand af udmattelse, som vi allerede har nævnt. [...]

20 Helligbrødens hånd anerkendte ingen forskel mellem helligt og profant. Der var ingen forskelsbehandling. Byttet omfattede alterklæder, præstekjoler og udstyr til brug i tilbedelsen af Herren. Fra hjertet af den guddommelige bolig, fra de inderste helligdomme, fra basilikaers atrier, blev flygtninge, der havde søgt tilflugt dér, slæbt bort til tortur og død. Onde landevejsrøvere bevæbnede med sværd plagede de offentlige veje, idet de lagde fælder for rejsende. Hverken pilgrim eller præst blev skånet. [...]

25 Sulimannus³ gennemførte dog sine intentioner med succes og uden hindringer. Han erobrede hele landet fra Laodikea i Syrien til Hellespont, som løber ved Konstantinopel [...] og underlagde sig alle mennesker dér med deres byer og landsbyer. Herren "gav dem i hedningenes hånd, deres avindsmænd blev deres herrer." [Salme 106,41] [...]

30 Således var der hverken hjemme eller i udlandet nogen hvile for borgerne. Død truede dem hver dag, og hvad der var værre end døden, frygten for slaveri, barsk og utålelig, lå konstant foran dem. En anden sag voldte dem ekstrem nød. Selv mens de var ved at fejre de hellige ritualer, tiltvang fjenden sig med vold adgang til de kirker, som var blevet restaureret og bevaret med så uendelig besvær. Helt uden ærbødighed for de indviede steder, satte de sig på selve altrene og indgød frygt i tilbedernes hjerter med deres gale skrig og piben. De væltede kalkene, trådte redskaberne til de hellige tjenester under fode, ødelagde marmorstatuer og overøste de gejstlige med slag og fornærmelser. Den fungerende patriark blev trukket fra sin plads ved sit

¹ Med ægyptere mener William givetvis fatimide-dynastiet. Med persere menes abbaside-dynastiet, der regerede fra Bagdad og ofte anvendte persiske embedsmænd.

² Det fatimidiske kalifat, der havde sit magtcenter i Ægypten

³ Sulimannus: William må her referere til Malik Shah, sultan 1072-1092, der erobrede Anatolien.

hår og skæg og kastet til jorden som en tarvelig og ussel person. Igen og igen blev han pågrebet og kastet i fængsel uden grund. En behandling passende for den laveste slave blev påført ham for at smerte hans folk, der led med ham som med en far.

5 Gennem firehundrede og halvfems år, som det er blevet nævnt, udholdt Guds folk grusom trældom med from langmodighed. Med tårevædet stønnen og suk, altid konstant i bøn, anråbte de Gud og bad til, at Han ville skåne dem nu, da deres synder var blevet straffet, og til, at Han i sin store barmhjertighed ville vende Sin vredes svøbe bort fra dem.

J. M. Rosenløv: *Kalifatet – Dets ekspansion og det muslimske herredømme i Palæstina og Syrien* (2014)

10 *Historia rerum in partibus transmarinis gestarum* I.3. Her efter E. A. Babcock (overs.): *A History of Deeds done Beyond the Sea*, I-II. New York 1976. I:71, 74, 75f., 78f., 81.